

ქართული ნაციონალური რეალიები ოლივერ უორდროპის ნაშრომში
The Kingdom of Georgia და მის ქართულ თარგმანში

თამარ პოპიაშვილი

*სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის
მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტზე მაგისტრის აკადემიური ხარისხის
მინიჭების მოთხოვნის შესაბამისად
სამაგისტრო პროგრამა
ანგლისტიკა*

ხელმძღვანელი: ნინო მატარაძე (ასოცირებული პროფესორი)

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი
თბილისი, 2025

განაცხადი

როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორები, ვაცხადებთ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩვენს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

თამარ პოპიაშვილი

30/01/2025

სარჩევი

განაცხადი	ii
სარჩევი	iii
აბსტრაქტი	iv
Abstract	v
შესავალი	1
თავი 1. ნაციონალური რეალიები	3
1.1 ნაციონალური რეალიები და მათი ტიპოლოგიის საკითხი	3
თავი 2. ნაციონალური რეალიების თარგმნის პრობლემა	12
2.1 თარგმნის თანამედროვე თეორიები	12
2.2 ნაციონალური რეალიების თარგმნის პრობლემა - მიდგომები და სტრატეგიები	24
თავი 3. ეთნოგრაფიული რეალიები ოლივერ უორდროპის ნაშრომში Kingdom of Georgia	34
3.1 ოლივერ უორდროპი და მისი Kingdrom of Georgia	34
3.2 ნაციონალური რეალიები ოლივერ უორდროპის ნაშრომში The Kingdom of Georgia	40
დასკვნა	48
გამოყენებული ლიტერატურა	49

აბსტრაქტი

სამაგისტრო ნაშრომში გაანალიზებულია ოლივერ უორდროპის ნაშრომში The Kingdom of Georgia („საქართველოს სამეფო“) მოცემული ქართული ნაციონალური რეალიები. ინგლისურენოვანი რეალიები, რომლებიც ქართულ კულტურულ კონტექსტს ასახავს, გაანალიზებულია თარგმანმცოდნეობითი პერსპექტივიდან. რეალიები დაჯგუფებულია პიტერ ნიუმარკის მიერ გამოყოფილი კატეგორიების მიხედვით და შედარებულია ნაშრომის ქართულ თარგმანში (მთარგმნ. მერაბ ურუშაძე) გამოყენებულ შესიტყვებებთან. წყარო ტექსტში იდენტიფიცირებულია 567 ნაციონალური რეალია. წყარო ტექსტში მოცემული რეალიები განხილულია ვინე და დარბელნეს მთარგმნელობითი მოდელის საფუძველზე. ანალიზმა აჩვენა, რომ რეალიების უმეტესობა პირდაპირი თარგმანის სტრატეგიითა ნათარგმნი ინგლისურად.

სამიუბო სიტყვები: ნაციონალური რეალია, კულტურული რეალია, თარგმანის თეორია, მთარგმნელობითი სტრატეგიები.

Culture-specific Words in The Kingdom of Georgia by Oliver Wardrop and its Georgian Translation

Abstract

The present thesis seeks to analyse Georgian culture-specific words (national realia) found in The Kingdom of Georgia written by Oliver Wardrop, British diplomat, traveller and translator in the 19th-century from the perspective of translation studies. The realia identified in the English source text were classified according to the categories proposed by the translation scholar Peter Newmark. They were analyzed based on the translation techniques of Vinay and Darbelnet. “The Kingdom of Georgia” by Oliver Wardrop offers interesting material for the study of culture-specific realia considering the goal that it serves – to present Georgian culture to outsiders. The realia were also compared to the Georgian equivalents provided in the Georgian translation of the book by Merab Urushadze.

Key words: culture-specific concepts, national realia, translation techniques, cultural categories.